

Etnoekipa

W DZIAŁANIU

Scenariusz zajęć do publikacji
"WYPRAWY Z ETNOEKIPĄ.
Poznaj dawną wieś".

Autorki: Iwetta Sochor, Aneta Sztolc

TEMAT ZAJĘĆ: „Zawody prosto z lasu, czyli jak kiedyś pracowano”.

GRUPA:

klasy II–III

CZAS:

45–60 min.

CELE OPERACYJNE:

Uczeń zna/wie:

- zna Etnoekipę i jej członków;
- wie, w jaki sposób dawniej wykonywano przedmioty;

Uczeń potrafi:

- wymienić przykładowe zawody i zajęcia, których już się nie wykonuje;
- rozwiązuje krzyżówkę;
- współpracuje w grupie;

Uczeń rozumie:

- pojęcia rzemiosło, rękodzieło, chałupnictwo;

METODY:

- podająca,
- pogadanka,
- ćwiczenia praktyczne,
- grupowanie.

ŚRODKI:

- komputer, drukarka,
- karty pracy dla uczniów,
- prezentacja multimedialna,
- tablica interaktywna/ rzutnik.

POWIĄZANIA Z OBOWIĄZUJĄCĄ PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO:

WYMAGANIA OGÓLNE

Uczeń:

- wzmacnia poczucie tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- wszechstronny rozwój osobowy ucznia przez pogłębianie wiedzy oraz zaspokajanie i rozbudzanie jego naturalnej ciekawości poznawczej;

EDUKACJA POLONISTYCZNA

Uczeń:

- słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych, wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie;
- słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby;
- wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis;
- podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego;

EDUKACJA SPOŁECZNA

Uczeń:

- szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach;

EDUKACJA PLASTYCZNA

Uczeń:

- rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem;

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. 10'

 - Nauczyciel rozpoczyna zajęcia od rozdania uczniom pociętych kartek z testem uważności (zał. 1) – każdy uczeń powinien mieć swój fragment (jeżeli kartek jest więcej, niż uczniów, wówczas rozdajemy podwójnie – wszystkie kartki muszą być u uczniów).
 - Uczniowie czytają swój fragment w ciszy, gdy wszyscy są gotowi, nauczyciel wypowiada hasło: START.
 - Test uważności rozpoczyna uczeń, wg instrukcji testu, po nim kolejni odczytują swoje fragmenty.
2. 5'

 - Po zakończeniu testu uczniowie dowiedzą się, co będzie tematem zajęć, poznają także członków Etnoekipy. Prowadzący zajęcia wypowiada lub odczytuje krótką notatkę na temat dawnych zawodów (zał. 2).
 - Pyta także uczniów, czy znają jakieś zawody, które wykonywało się dawniej, a teraz już ich nie ma, albo zostały zastąpione przez maszyny i fabryki.
3. 10'

 - Następnie nauczyciel prosi, by wszyscy wygodnie usiedli i rozdaje uczniom karty pracy.
 - Prowadzący zajęcia czyta fragment baśni „Śpiąca Królewna” (zał. 2), a po jej wysłuchaniu wszyscy wspólnie przystępują do wykonania zadania nr 1 na karcie pracy.
 - Po wykonaniu zadania uczniowie wraz z nauczycielem dyskutują i omawiają poprawność wykonania.
 - To także moment, by wspomnieć, że staruszka z baśni przędła nić z lnu, z której będzie tkanina. A tworzenie tkanin to tkactwo.
4. 5'

 - Zabawa słowna. Nauczyciel czyta przysłowia związane ze starymi zawodami, a dzieci próbują odgadnąć, od czego się wzięły? Może znają także ich znaczenie?
 - „Gdzie drwa rąbią, tam wióry lecą” (przysłowie to przestrzega nas, że każdy czyn ma swoje skutki) **STOLARZ, CIEŚLA**
 - „Kuć żelazo póki gorące” (powinniśmy robić coś wykorzystując sprzyjające okoliczności) **KOWAL**
 - „Po nitce do kłębka” (dotrzeć do czegoś poprzez poznawanie kolejnych powiązanych ze sobą szczegółów, faktów) **TKACZ**
 - „Nie święci garnki lepią” (nie trzeba być wyjątkową osobą, aby coś zrobić) **GARNCARZ**
 - „Krakowskim targiem” (każda z negocjujących stron odstępuje od części swoich żądań, aby osiągnąć porozumienie) **KUPIEC**
5. 5'

 - Następne zadanie z karty pracy – nr 2
 - Jest to wąż literowy, gdzie należy wykreślić następujące nazwy zawodów BEDNARZ, LUTNIK, CIEŚLA, KOŁODZIEJ

 - pozostałe litery utworzą hasło: RĘKODZIEŁO.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

6.**10'**

- Prowadzący zajęcia prezentuje materiał na temat rzemiosła, rękodzieła oraz chałupnictwa (zał. 2)
- Może także wyświetlić go w prezentacji multimedialnej.
- Nauczyciel krótko omawia zagadnienia i prosi, by dzieci dobrały się pary.
- Każda para dostaje zestaw kart do gry MEMORY (zał. 4), gdzie przedstawione są zawody, oraz ich opisy. Zadaniem uczniów jest dopasować odpowiednie karty.
- Po zakończeniu ćwiczenia – omówienie.
- Gra dostępna także w wersji interaktywnej – w prezentacji multimedialnej.

7.**10'**

- Uczniowie po omówieniu gry przechodzą do zadania nr 3 z karty pracy.
- Zadanie polega na zaznaczeniu 10 różnic pomiędzy obrazkami.
- Ostatnim zadaniem (zad. 4 z karty pracy), jest odczytanie zakodowanej wiadomości od Bazyla.

8**5'**

- Podsumowanie zajęć:
- Jeśli uczniowie mogą zeskanować kod QR, robią to w szkole, jeśli nie, nauczyciel pokazuje im wiadomość od Bazyla –zał. 5.
- Jest tam podziękowanie oraz zaproszenie do wykonania zadania praktycznego oraz film instruktażowy.

LINK i KOD do filmu instruktażowego:

<https://www.youtube.com/watch?v=NLR9nsQhlik>

MATERIAŁ DLA NAUCZYCIELA

Wytnij wszystkie paski, rozdaj uczniom, dobrze, żebyś miał też egzemplarz dla siebie, by śledzić przebieg gry. Zdjęcia Etnoekipy rozetnij i połóż na biurku. Przypomnij uczniom, że muszą się bardzo uważnie słuchać.

Kiedy nauczyciel powie START, stań obok tablicy i powiedz: Dziś wyruszamy na wyprawę z ETNOEKIPĄ!

Kiedy usłyszysz, że ktoś mówi: „Dziś wyruszamy na wyprawę z Etnoekipą”, stań na krześle i powiedz: W Etnoekipie są cztery postacie!
Kiedy zobaczysz, że ktoś stoi na krześle i mówi: „W Etnoekipie są cztery postacie”, podejdź do tablicy i napisz drukowane litery B, CH, B, B.
Kiedy zobaczysz, że ktoś pisze na tablicy litery B, CH, B, B – podejdź do niej i powiedz: Nasi bohaterowie to: Bazyl, Chmuri, Buczka i Bebok.
Kiedy usłyszysz zdanie: „Nasi Bohaterowie to Bazyl, Chmuri, Buczka i Bebok” – podejdź do biurka, wyszukaj zdjęcie Bazyla, pokaż wszystkim i powiedz: Bazyl wygląda tak!
Kiedy zobaczysz, że ktoś przy biurku pokazuje zdjęcie Bazyla i mówi: „Bazyl wygląda tak” – wstań i powiedz: Bazyl to pocieszny Bazyliszek z Krakowa, jest ciekawy świata i uwielbia okulary!
Kiedy usłyszysz zdanie: „Bazyl to pocieszny Bazyliszek z Krakowa, jest ciekawy świata i uwielbia okulary!” – podejdź do biurka, wyszukaj zdjęcie Chmuri i powiedz: Chmuri wygląda tak!
Kiedy usłyszysz zdanie: „Chmuri wygląda tak” – wstań i powiedz: Jest marzycielką i uwielbia przysłowia!
Kiedy usłyszysz zdanie: „Jest marzycielką i uwielbia przysłowia” – podejdź do biurka, wyszukaj zdjęcie Buczki i powiedz: Oto Buczka, nasza trzecia bohaterka!
Kiedy usłyszysz zdanie: „Oto Buczka, nasza trzecia bohaterka” – wstań i powiedz: Jest leśnym skrzatem, bardzo ciekawym świata!
Kiedy usłyszysz zdanie: „Jest leśnym skrzatem, bardzo ciekawym świata” – podejdź do biurka, wyszukaj zdjęcie Beboka i powiedz: A to najmłodsza postać, Bebok, dla przyjaciół Bebe!
Kiedy usłyszysz zdanie: „A to najmłodsza postać – Bebok – dla przyjaciół Bebe” – wejdź pod ławkę i powiedz głośno: Kiedys dzieci tak się go bały, że chowały się po kątach.
Kiedy usłyszysz zdanie: „Kiedys dzieci tak się go bały, że chowały się po kątach” – podejdź do drzwi, uchyl je, zerknij co jest na korytarzu, wróć i powiedz: Nie ma tutaj żadnych Beboków, możemy wracać do lekcji!
Kiedy usłyszysz zdanie: „Nie ma tutaj żadnych Beboków, możemy wracać do lekcji!” – stań na krześle i powiedz donośnym głosem: Co Ty pleciesz?
Kiedy usłyszysz zdanie: „Co Ty pleciesz?” – odpowiedz: Ja nie umiem pleść, nawet warkocze mi nie wychodzą...

Kiedy usłyszysz zdanie: „Ja nie umiem pleść, nawet warkocze mi nie wychodzą...?” – powiedz: Skąd się wzięło to słowo? I co się plecie?
Kiedy usłyszysz zdanie: „Skąd się wzięło to słowo? I co się plecie?” – podejdz do tablicy, narysuj koszyk i powiedz: Wyplata się koszyki, ta umiejętność to plecionkarstwo.
Kiedy zobaczysz, że ktoś rysuje na tablicy koszyk i wypowiada słowa: „Wyplata się koszyki, ta umiejętność to plecionkarstwo” – stań na krześle i powiedz: A kto robi stoły i krzesła?
Kiedy zobaczysz, że ktoś stoi na krześle i wypowiada słowa: „A kto robi stoły i krzesła?” – powiedz: To chyba zadanie stolarza.
Kiedy usłyszysz, że ktoś mówi: „To chyba zadanie stolarza” – odpowiedz spokojnie: Czy stolarz robi też domy? Na przykład takie z drewna?
Kiedy usłyszysz, że ktoś mówi: „Czy stolarz robi też domy? Na przykład takie z drewna?” – powiedz: Nie, to zadanie wykonywał cieśla.
Kiedy usłyszysz, że ktoś mówi: „Nie, to zadanie wykonywał cieśla” – wstań i powiedz: Strasznie trudne te nazwy.
Kiedy zobaczysz, że ktoś stoi i mówi: „Strasznie trudne te nazwy” – podejdz do tablicy, zmaż wszystkie rysunki i napisz słowa: DAWNE ZAWODY.
Kiedy zobaczysz, że ktoś zmazuje tablicę i zapisuje na niej słowa: DAWNE ZAWODY – wstań, przejdź się po klasie i powiedz: Czy to temat dzisiejszych zajęć?
Kiedy zobaczysz, że ktoś chodzi po klasie i wypowiada zdanie: „Czy to temat dzisiejszych zajęć” – wstań i powiedz: Dzisiaj dowiemy się, co to rzemiosło, rękodzieło i chałupnictwo.
Kiedy usłyszysz, że ktoś mówi: „Dzisiaj dowiemy się, co to rzemiosło, rękodzieło i chałupnictwo” – wejdź na ławkę i powiedz: Nie, no to są dopiero trudne słowa.
Kiedy zobaczysz, że ktoś stoi na ławce i mówi: „Nie, no to są dopiero trudne słowa” – wstań i zapytaj: Czy ktoś wie, o co tu chodzi?
Kiedy zobaczysz, że ktoś wstał i pyta: „Czy ktoś wie, o co tu chodzi?” – odpowiedz: Może ta Etnoekipa będzie wiedziała co i jak.
Kiedy usłyszysz, że ktoś mówi: „Może ta Etnoekipa będzie wiedziała co i jak” – podejdz do tablicy i zmaż wszystko. Następnie napisz dużymi literami słowo: ETNOEKIPA.
Kiedy zobaczysz, że ktoś pisze na tablicy słowo ETNOEKIPA – podejdz do tablicy, narysuj koło i powiedz: „Wyruszamy na wyprawę z Etnoekipą”.

Chmurnica
(Chmuri)

Bazyl

Bebok
(Bebe)

Buczka

MATERIAŁ DLA NAUCZycIELA

Tekst do przeczytania

Dziś wybierzemy się w przeszłość, by poznać dawne, zapomniane zawody i zajęcia ludzi, którzy nie tylko byli potrzebni, ale też mieli konkretny fach, a wykonywana przez nich praca była szanowana i ceniona. Ale najpierw posłuchajcie fragmentu baśni pt. „Śpiąca Królewna”.

Fragment baśni „ŚPIĄCA KRÓLEWNA”

Zdarzyło się, że w dniu, kiedy kończyła piętnaście lat, a króla i królowej nie było w domu, dziewczynka została zupełnie sama w zamku. Chodziła po wszystkich kątach, oglądała izby i komnaty, jak miała ochotę. Wreszcie trafiła do starej wieży. Idąc wijącymi się do góry schodami, trafiła przed małe drzwi.

W zamku tkwił zardzewiały klucz. Kiedy go przekreśliła, drzwi otworzyły się. W małej izdebce siedziała stara kobieta z wrzecionem i pilnie przędła swój len.

- Dzień dobry mateńko – powiedziała królewna – co tu robisz?
- Przędę – rzekła stara kobieta i skinęła głową.
- A co to za rzecz, co tak wesoło skacze? – rzekła dziewczyna i wzięła wrzeciono do ręki, bo też chciała prząść. Ledwo go jednak dotknęła, spełniło się zaklęcie i ukuła się w palec.

W momencie, gdy poczuła ukłucie, osunęła się na łóżku, które tam stało i zapadła w głęboki sen. A sen ten ogarnął cały zamek.

„Śpiąca Królewna” (fragment) – Bracia Grimm

MATERIAŁ DLA NAUCZYCIELA

Porównanie rzemiosła, rękodzieła i chałupnictwa
(Obrazek można wyświetlić na prezentacji multimedialnej)

RZEMIOSŁO

- Umiejętność wykonywania i naprawiania przedmiotów użytkowych.
- Rzemieślnik posiada wiedzę oraz zdolności w zakresie wykonywanego rzemiosła z użyciem odpowiednich narzędzi.
- Rzemieślnik potrafi np. zrobić naczynia i meble oraz wybudować dom.

RĘKODZIEŁO

- To rodzaj rzemiosła, w którym ważne są umiejętności oraz pomysłowość.
- Jak sama nazwa wskazuje, że to dzieło wykonywane rękami.
- Wyroby rękodzielnicze są przedmiotami o charakterze artystycznym i dekoracyjnym (np. koronkowe serwety, malowane talerze, papierowe kwiaty).

CHAŁUPNICTWO

- Podobną pracą do rękodzieła było chałupnictwo.
- Mianem chałupników określano rzemieślników pracujących u siebie w domu i wykonujących przedmioty na zamówienie innej osoby.
- Chałupnicy często otrzymywali od zamawiającego narzędzia i materiały, z których wytwarzali zamówione uprzednio rzeczy.

MATERIAŁ DLA NAUCZycIELA

Prezentacja multimedialna zawiera porównanie pojęć: rzemiosło, rękodzieło, chałupnictwo, grę MEMORY oraz KRZYŻÓWKĘ:

<https://view.genial.ly/66362eddd38f010014741e31>

ROZWIĄZANIA ZADAŃ Z KARTY PRACY
ZADANIE 1

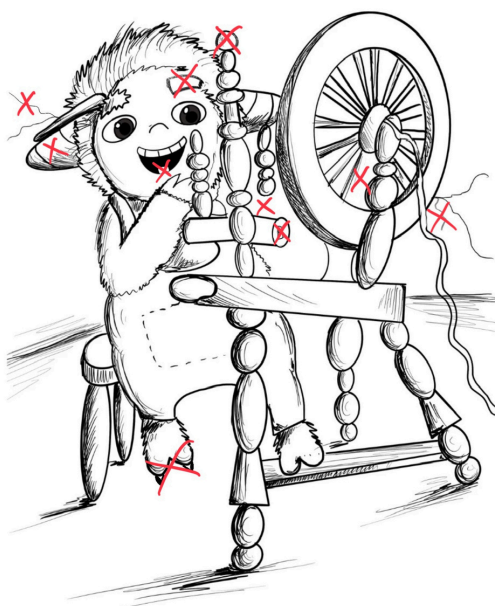
- Staruszka przędła len.
- Dziewczyna ukłuła się w palec wrzecionem.
- W zamku tkwił zardzewiały klucz.

ZADANIE 2

~~R~~~~B~~~~E~~~~D~~~~N~~~~A~~~~R~~~~Z~~~~E~~~~K~~ ~~L~~~~U~~~~T~~~~N~~~~I~~~~K~~ ~~O~~~~D~~~~Z~~~~C~~~~I~~~~E~~~~S~~~~L~~~~A~~ ~~I~~~~E~~~~K~~~~O~~~~L~~~~O~~~~D~~~~Z~~~~I~~~~E~~~~S~~~~Ł~~~~O~~

ZADANIE 3

- 10 różnic

ZADANIE 4

- Proste, jak budowa cepa.

KARTA PRACY DLA UCZNIA

1. Na podstawie przeczytanego fragmentu baśni „Śpiąca Królewna” odpowiedz na pytania Buczki:

Co robiła staryuszka ?

Czym dziewczyna ukuła się w palec ?

Jaki klucz tkwił w zamku ?

2. Chmuri lubi bujać w obłokach i czasem zapisuje słowa bez przerw. Odszukaj nazwy dawnych zawodów, pozostałe wyrazy utworzą słowo. Zapisz je.

RBEDNARZĘKLUTNIKODZCIEŚLAIEKOŁODZIEJŁO

- Czy wiesz, co oznacza to słowo?

KARTA PRACY DLA UCZNIĄ

3. Bebok uwielbia się stroić i tworzyć różne tkaniny. Zasiadł nawet przy kołowrotku. Odszukaj i zaznacz na drugim obrazku 10 różnic.

4. Bazyl lubi łamigłównki. Przygotował dla Ciebie coś specjalnego. Odczytaj hasło i zapisz je. Po wykonaniu zadania zeskanuj kod QR.

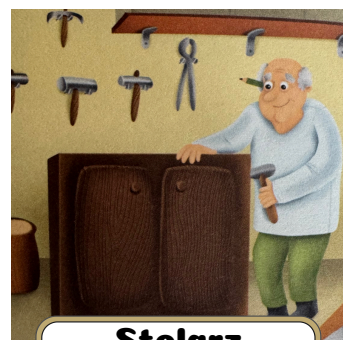
	A	B	C	D	E	F	G
1	PA	MŁO	CE	NIC	LEN	JAK	SNO
2	GLI	ŁUP	STE	CHA	TEK	NA	WA
3	KO	DO	KRO	PRO	DŁO	BU	TWO

D3C2 F1 F3B3G2 C1A1

- Czy wiesz, co to znaczy?

MEMORY

Cieśla**Bednarz****Stolarz****Kołodziej****Rzeźbiarz****Lutnik**

Tworzył drewniane instrumenty muzyczne takie jak skrzypce, fujarki, piszczałki.

Jego praca polegała na wykonywaniu drewnianych przedmiotów codziennego użytku.

Zajmował się wykonywaniem i naprawianiem kół do pojazdów takich jak wóz.

Z drewnianych klepek wykonywał naczynia np. beczki.

Jego praca polegała na wykonywaniu drewnianych elementów, z których można było wykonać dom.

Ten artysta tworzył figury i przedmioty dekoracyjne z drewna.

GRATULUJĘ!

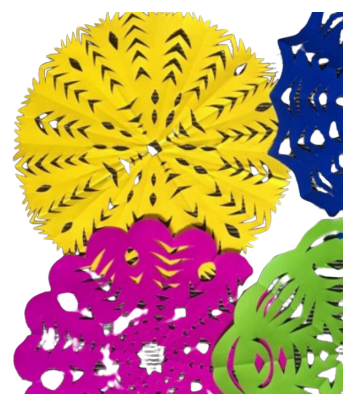
Wykazałaś/ eś się dużą wiedzą na temat
dawnych zawodów.

Świetnie współpracowaliście od samego początku.
Chciałbym powiedzieć Ci coś na koniec.

My, w Etnoekipie uwielbiamy rękodzieło,
ono ma w sobie coś magicznego.
Może wykonasz ze mną własnoręcznie
ozdobę do swojego domu?

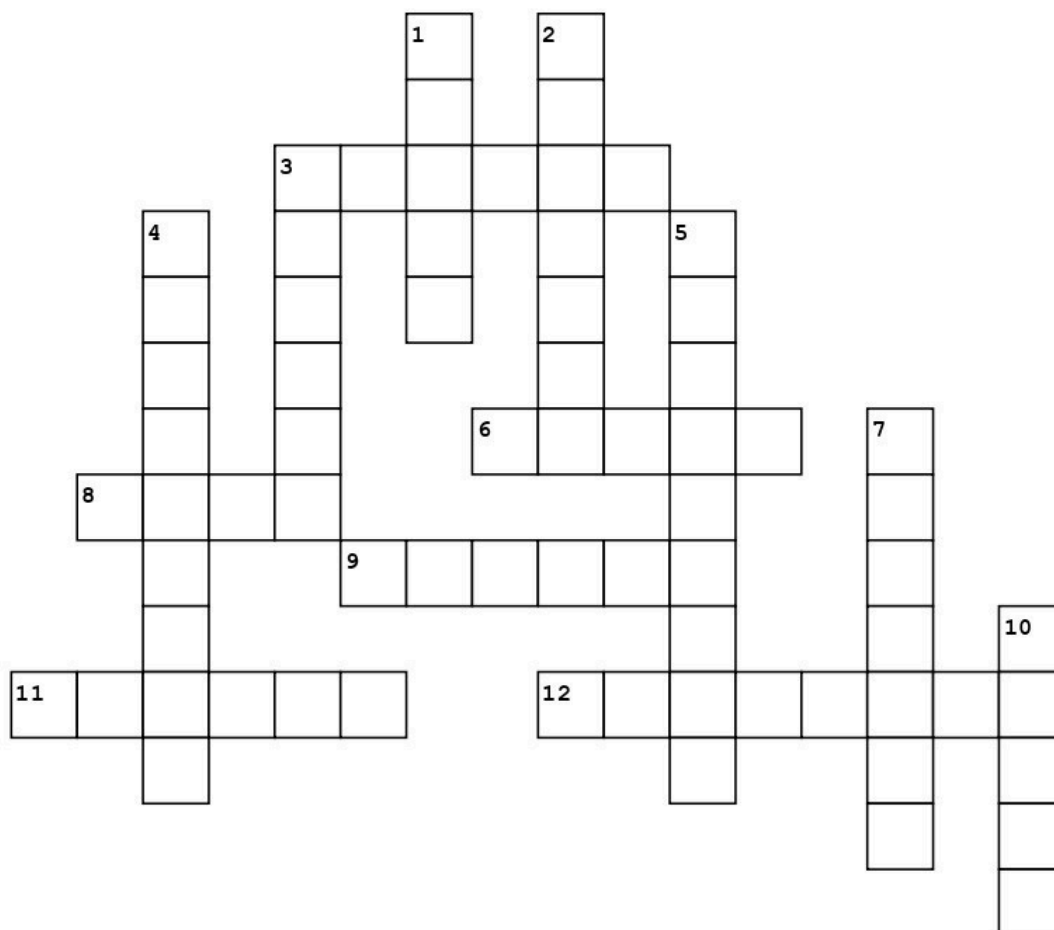
Kiedy zaczniesz, zobaczysz, że jest to

proste, jak budowa cepa

Film instruktażowy: serwetka z papieru

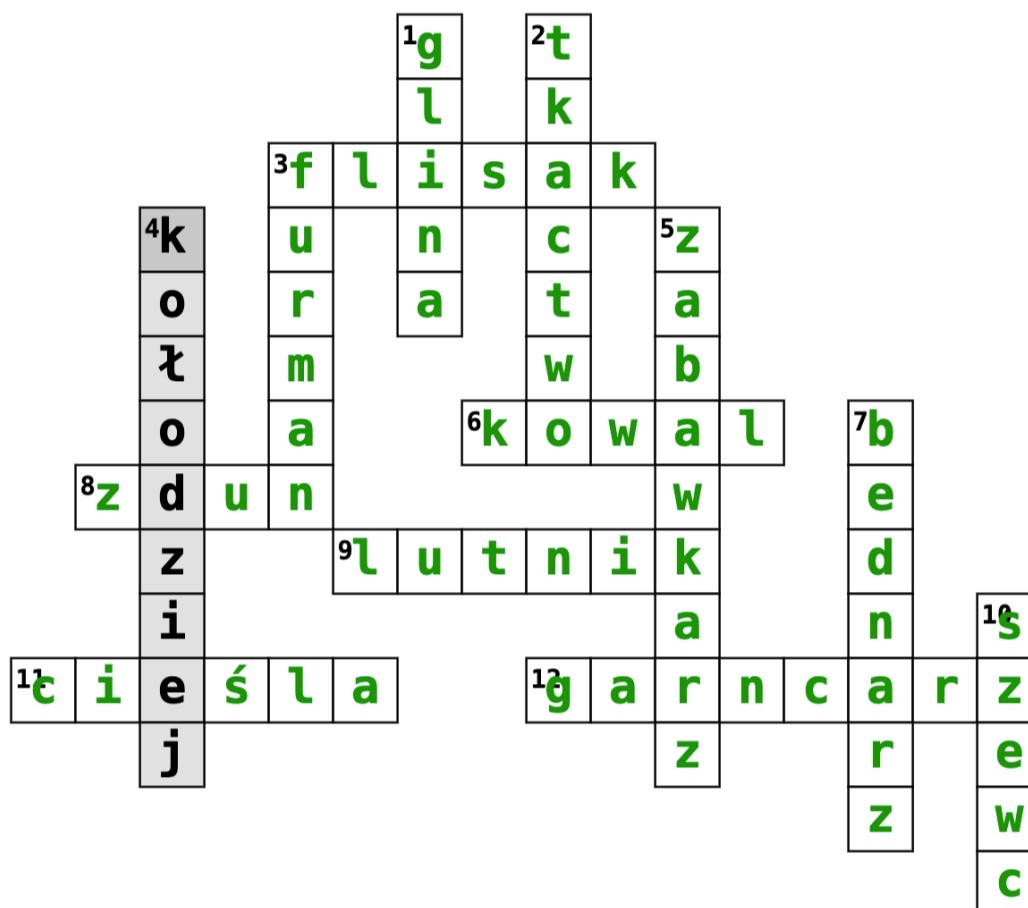
<https://www.youtube.com/watch?v=NLR9nsQhlik>

KRZYŻÓWKA

Poziomo

3. Osoba przewożąca rzeką towary.
6. Zajmował się kuciem w żelazie.
8. Naprawiał piece.
9. Robił drewniane instrumenty.
11. Robił konstrukcję domu i dachu.
12. Wykonywał naczynia z gliny.

Pionowo

1. Z niej garncarz wykonywał naczynia.
2. Rzemiosło polegające na tkaniu tkaniny.
3. Woził towary wozem konnym.
4. Wykonywał i naprawiał koła w wozie.
5. Wykonywał drewniane zabawki.
7. Robił drewniane beczki.
10. Robił i naprawiał buty.

KRZYŻÓWKA – ROZWIĄZANIE

Poziomo

3. Osoba przewożąca rzeką towary.
6. Zajmował się kuciem w żelazie.
8. Naprawiał piece.
9. Robił drewniane instrumenty.
11. Robił konstrukcję domu i dachu.
12. Wykonywał naczynia z gliny.

Pionowo

1. Z niej garncarz wykonywał naczynia.
2. Rzemiosło polegające na tkaniu tkaniny.
3. Woził towary wozem konnym.
4. Wykonywał i naprawiał koła w wozie.
5. Wykonywał drewniane zabawki.
7. Robił drewniane beczki.
10. Robił i naprawiał buty.